

עוד על אמירת אמת לחולה ולבן משפחה

לכבוד העורך,

לפני כחמש-עשרה שנים התנהל מעל דפי עיתון זה דיון על העמדת חולה מסוכן על מצבו, כשהנושא נידון מצדדיו הרפואיים, המשפטיים, ההלכתיים והמוסריים¹.

הבעתי אז את דעתי שהגורם המוסמך ביותר והמתאים ביותר להחליט אם, איך ולמי לתאר את חומרת מצב החולה, הוא רופא המשפחה המכיר את מכלול הגורמים הרפואיים, החברתיים והמשפחתיים, ואת הרגישות המיוחדת של החולה ובני משפחתו, לאור היכרות כוללת ורבת שנים.

בזמנו קיבלתי תגובות רבות, ובמשך השנים שחלפו שמעתי מחולים וקרוביהם על אירועים שחוו שעוד הוסיפו וחיזקו את דעתי. לאחרונה הייתי עדה לאירוע שרק הדגיש לי את חשיבותו של רופא המשפחה בהחלטה על אמירת האמת:

המדובר במשפחה בת שמונה נפשות. האב נפטר לפני כשלוש שנים והותיר אחריו אלמנה כבת 45 ו-6 ילדים: הבת הבכורה נשואה ואם לילד קטן, בת שניה הסובלת מאי יציבות נפשית, אינה עובדת ונמצאת בטיפול פסיכיאטרי, בת נוספת בשרות לאומי ו-3 ילדים הלומדים בבית ספר.

לפני כ-3 חודשים החלה האם לשים לב לשומה שגדלה, ובבדיקות התגלה שהיא סובלת ממלנומה ממארת. בירור העלה שקיימות גרורות בכבד ובעצמות, ונותר רק להמליץ על טיפול פליאטיבי, בידיעה ברורה שימיה של האם ספורים.

מטבע הדברים, זו ששהתה זמן רב ביותר ליד האם היתה הבת שכל עתותיה בידיה, חולת הנפש. כמובן שבכל ההחלטות הטיפוליות שותפו ואף הכריעו בני המשפחה האחרים, אך הצוות הרפואי ראה לפניו בעיקר את הבת. כמובן שאיש לא דיווח להם על מצבה של אותה בת.

1 **אסיא** מב-מג (יא, ב-ג) תשמ"ז, 1987, עמ' 25-5; **אסיא** מד (יא, ד) תשמ"ח, 1988, עמ' 89-88; **ספר אסיא** ז (מכון שלזינגר, ירושלים, תשנ"ד), עמ' 41-12.

בשעה המכרעת, בה הוברר מעל לכל ספק שאין מקום לטיפולים נוספים ומצבה של האם טרמינאלי, פנה הרופא אל אותה בת, וללא כחל וסרק תיאר בפניה את מצבה חסר התקווה של החולה.

שעות ספורות אחר כך התאבדה הבת.

בביקור תנחומים בביתם בשעת ה"שבעה" הפנתה הבת הגדולה את תשומת לבי למאמר אותו כתבתי שנים אחדות קודם לכן באסיא: כמה צדקת – אמרה לי. שבועות ספורים אחר כך נפטרה האם.

כשבאתי לניחום אבלים בפעם השניה, ראיתי לפני משפחה שעדיין לא התאוששה מפטירת אבי המשפחה, ועתה מתאבלת תוך זמן קצר כל כך על אחות ואם. מצאתי לנכון לשתף את קוראי "אסיא", בעיקר הרופאים שביניהם, בחשיבות מסירת המידע הנכון באופן הנכון ולאדם הנכון.

ד"ר בת שבע הרשקוביץ

מקור: אסיא סט-ע, עמ' 214-215 (2002)